

Το 4ο Συνέδριο του NAP για την Κομμουνιστική Απελευθέρωση δίνει τη δυνατότητα για μια ουσιαστική και συντροφική συζήτηση πάνω στα φλέγοντα ζητήματα που απασχολούν όλα τα μέλη του NAP και της νΚΑ. Μπορεί να επικοινωνήσει με πρωτοπόρους αγωνιστές του εργατικού, λαϊκού και νεανικού κινήματος και την ΑΝΤΑΡΣΥΑ, να επιδράσει θετικά σε όλη την Αριστερά, να επηρεάσει την κοινωνική πάλη και τις πολιτικές εξελίξεις στη χώρα μας. Με την προϋπόθεση να διεισδύσουμε κριτικά, αυτοκριτικά και

δημιουργικά στα γεγονότα και τις αναμετρήσεις της προηγούμενης εφταετίας και στις νέες εξελίξεις που αλλάζουν τον κόσμο και την Ελλάδα.

Υπό αυτό το πρίσμα, κρίνουμε και τοποθετούμαστε σχετικά με το κείμενο των Θέσεων της πλειοψηφίας της ΠΕ του NAP με αίσθημα ευθύνης, συντροφικότητας και κατανόησης των μεγάλων προκλήσεων της εποχής μας και των δυσκολιών, της προσπάθειας που γίνεται για τις απαιτούμενες απαντήσεις. Με γνώμονα την αναγκαιότητα ανώτερης πολιτικής σύνθεσης, μέσα από την ανοιχτή κατάθεση της “γνώμης καθενός” και κάθε συλλογικής συνεισφοράς.

Από αυτή τη σκοπιά, εκτιμούμε ότι οι Θέσεις της πλειοψηφίας της ΠΕ έχουν θετικές πλευρές, ωστόσο στο πνεύμα και την κατεύθυνσή τους, εμφανίζουν σημαντικές πλευρές που εμπεριέχουν έναν **υπαρκτό κίνδυνο για μια στρατηγική οπισθοχώρηση** του NAP και του εγχειρήματος της κομμουνιστικής επαναθεμελίωσης που ξεκίνησε πριν από 27 χρόνια.

Οι Θέσεις, όπως θα δείξουμε, εμφανίζουν ένα πνεύμα μονομερούς παρουσίασης του ολοκληρωτικού καπιταλισμού και μια ανεπαρκή ανάλυση των επικίνδυνων ανταγωνισμών. Δεν βγάζουν διαυγή και σαφή κατεύθυνση για το μέλλον, αλλά και σωστά αυτοκριτικά συμπεράσματα από τις συγκλονιστικές εμπειρίες των περασμένων αγώνων. Δεν ξεδιαλύνουν την προγραμματική ασάφεια στη σχέση στρατηγικής και τακτικής. Χαρακτηρίζονται από ετεροπροσδιορισμό και αδυναμία στην αναγκαία μετωπική πολιτική συγκέντρωσης δυνάμεων. Και τέλος, εμπεριέχουν τον κίνδυνο περιχαράκωσης σε ένα “κόμμα παλιού τύπου”.

1. Σχετικά με τον ολοκληρωτικό καπιταλισμό και τις αντιθέσεις του

Ένα πρώτο, βασικό χαρακτηριστικό των Θέσεων είναι ότι η **συνολική φυσιογνωμία του NAP, η στρατηγική και τακτική του εργατικού κινήματος** που προτείνονται, δείχνουν να θεμελιώνονται κυρίως πάνω στην αντικαπιταλιστική αγανάκτηση, τη διαμαρτυρία και “εξέγερση” ενάντια στη “μαυρίλα” ενός “πάνοπλου” ολοκληρωτικού καπιταλισμού. Λείπει δηλαδή ή υποβαθμίζεται καίρια, το άλλο: οι «ισάριθμες νάρκες που ο ίδιος ο καπιταλισμός παράγει» και που η ύπαρξη, πολύ περισσότερο η έκρηξή τους, αποτελεί τον αντικειμενικό όρο για την ύπαρξη και άνοδο του σύγχρονου κομμουνιστικού κινήματος. Χωρίς αυτή την αντίληψη, όμως δεν μπορεί να θεμελιωθεί η **αυτοπεποίθηση** για μια “νέα κομμουνιστική ελπίδα”.

Το NAP προσπαθεί επί χρόνια να κατακτήσει μια τέτοια θεώρηση του καπιταλισμού. Ωστόσο, η ανεπαρκής θεώρηση, που ενυπήρχε σε προηγούμενες αναλύσεις, επανέρχεται ενδυναμούμενη στις Θέσεις. Η μέχρι τώρα φυσιογνωμία μας ήταν βασικά “αντικαπιταλιστική” και δευτερευόντως κομμουνιστική με σύγχρονο τρόπο. Η φυσιογνωμία αυτή δεν μπορεί να αλλάξει σταθερά, όταν παραμένουν αντικαπιταλιστική και η τακτική, αντικαπιταλιστική και η επανάσταση. Κάτι που δεν διορθώνεται ουσιαστικά με το στρατηγικό αίτημα για μια “αντικαπιταλιστική επανάσταση **με κομμουνιστικό περιεχόμενο**”, όπως διατυπώνεται στις Θέσεις.

Η συνολική πολιτική φυσιογνωμία, η κομμουνιστική στρατηγική και η επαναστατική τακτική, απαιτείται να θεμελιώνονται πάνω στο διπλό πρόσωπο του “μίστερ Χάιντ και δόκτορος Τζέκιλ” του ολοκληρωτικού

καπιταλισμού, των δυσκολιών αλλά και δυνατοτήτων του. Να θεμελιώνονται στο εξελισσόμενο, ιστορικού χαρακτήρα, “μπλοκάρισμα” των βαθύτερων νόμων του συστήματος και στις αντιθέσεις του.

Όλα αυτά δεν είναι κάποιο εξωτερικό “φόνοτο” -όπως αναφέρεται- πάνω στο οποίο εξελίσσεται η ταξική πάλη. Είναι η ίδια η αντίθεση παραγωγικών σχέσεων – παραγωγικών δυνάμεων που γεννά την ταξική πάλη, είναι η πηγή ανάπτυξης και κρίσης των κοινωνιών της καπιταλιστικής αγοράς. Αυτό είναι το **υλικό έδαφος** πάνω στο οποίο αναπτύσσονται οι **αντικειμενικές δυνατότητες** της σύγχρονης εργατικής τάξης για να δημιουργήσει ένα νέο, συνειδητό, κομμουνιστικό “λογισμικό”, για την απελευθέρωση της μισθωτής εργασίας, του λαού και των εθνών, των γυναικών και της νεολαίας, της επιστήμης και του πολιτισμού, από τα δεσμά του κεφαλαίου και της ιδιοκτησίας.

Οι Θέσεις παρουσιάζουν μια αξιοσημείωτη παράθεση στοιχείων και γεγονότων. Λείπει όμως μια βαθύτερη **ερμηνεία της εσωτερικής συνάφειας** όλων αυτών -κάτι που ομολογουμένως δεν είναι εύκολο. Συνέπεια των παραπάνω είναι ότι δεν βλέπουν το γεγονός πως, στο έδαφος της εξελισσόμενης ιστορικής δομικής κρίσης, ο νόμος του ανταγωνισμού δρα παροξυσμικά, με αποτέλεσμα να **διασπάται πολλαπλά η αστική στρατηγική**. Ο αντίπαλος διαιρείται. Οι αστικές τάξεις δεν μπορούν να κυβερνήσουν όπως παλιά, χωρίς ακόμη να έχουν βρει το νέο τρόπο διακυβέρνησης, στο εσωτερικό κάθε χώρας και παγκόσμια. Με συνέπεια να είναι **πιο επικίνδυνες, αλλά και πιο αδύναμες**. Χωρίς αυτή την οπτική δεν μπορεί να θεμελιωθεί και η αυτοπεποίθηση για τη δυνατότητα μιας βαθιάς, αντικαπιταλιστικής ανατροπής της επίθεσης του κεφαλαίου.

Οι Θέσεις δεν βλέπουν επίσης ότι και η εργατική τάξη, γενικότερα ο κόσμος της εργασίας, δεν μπορούν να κυβερνηθούν όπως παλιά, χωρίς όμως ακόμη να έχουν βρει τον τρόπο αυτο-κυβέρνησης των κινημάτων και της κοινωνίας. Η δυναμική αυτή κατάσταση έχει ως συνέπεια να εμφανίζονται **μεγάλα κύματα ριζοσπαστικοποίησης, εκρήξεων και επαναστατικών καταστάσεων** με τη μορφή της πλημμυρίδας και της άμπωτης. Κύματα που θα επανέλθουν και τα οποία, κάτω από προϋποθέσεις, μπορούν να οδηγήσουν στην επανεμφάνιση ενός σύγχρονου, αισιόδοξου, ρωμαλέου εργατικού και κομμουνιστικού κινήματος, υπερβαίνοντας τις θεμελιώδεις αδυναμίες του. Αυτό είναι το κύριο συμπέρασμα από τις εξελίξεις στην Ελλάδα και τώρα, από τις ΗΠΑ, τη Γαλλία και τη Μεγάλη Βρετανία.

Τα ρεύματα αυτά περνούν από πάνω μας, τα καρπώνονται άλλοι και οι Θέσεις δεν εξηγούν βαθύτερα και προωθητικά το γιατί. Στην ουσία τους, στέκονται καχύποπτα έως και εχθρικά απέναντι στην πολύμορφη και οπωσδήποτε αντιφατική ριζοσπαστικοποίηση, στο όνομα του υπαρκτού κινδύνου της ενσωμάτωσης σε αριστερά μεταρρυθμιστικά σχέδια. Σχέδια, που βεβαίως δεν μπορούν να εκφράσουν μόνιμα και με προοπτική το νέο ριζοσπαστισμό.

Οι Θέσεις παρουσιάζουν επίσης αδυναμία να τοποθετηθούν με σαφήνεια, να αποκρυπτογραφήσουν επαρκώς και σωστά τη στροφή στις διεθνείς και εγχώριες εξελίξεις καθώς η κρίση εξελίσσεται. Χρειάστηκαν να περάσουν τέσσερα χρόνια από το προηγούμενο συνέδριο για να υιοθετηθεί από την πλειοψηφία της ΠΕ η οπτική των **“ιστορικών φάσεων”** στην ανάπτυξη της ταξικής πάλης -οπτική που στα προηγούμενα χρόνια αντιμετώπιστηκε περίπου ως “δρόμος για δεξιές αναπροσαρμογές” (και μάλιστα αναπόδεικτα).

Τώρα ενώ υιοθετείται η διαλεκτική και με ασυνέχειες ανάπτυξη της ταξικής πάλης και ενώ βρισκόμαστε ενώπιον συγκλονιστικών αλλαγών στην παγκόσμια κατάσταση, αυτές οι αλλαγές υποβιβάζονται σε κάτι συνεχές με το πριν, με ποσοτικές ενισχύσεις, σε μια απλή “νέα φάση”. Η **ποιοτική αλλαγή της κατάστασης** απαιτείται να διερευνηθεί βαθύτερα στις ΟΒ, στο διάλογο και στο Συνέδριο.

Έτσι, οι Θέσεις καταγράφουν αλλά δεν κατανοούν βαθύτερα τους πραγματικούς κινδύνους. Ταυτόχρονα επισημαίνουν μεν λεκτικά, αλλά δεν αναδεικνύουν ουσιαστικά τις υπαρκτές, μεγάλες δυνατότητες που υπάρχουν εντός της εξελισσόμενης ταξικής πάλης για το εργατικό, αριστερό και κομμουνιστικό κίνημα.

Με συνέπεια να καταλήγουν μόνο σε κάποια “πειράγματα” στη μέχρι τώρα στρατηγική και τακτική του ΝΑΡ.

Αν όμως μόνο κάποια “πειράγματα” αρκούν, τότε πως φτάσαμε εδώ που φτάσαμε; Γιατί χρειάστηκαν δεκαπέντε χρόνια από το 2002, όταν τέθηκε με σαφήνεια η ανάγκη νέου κομμουνιστικού κόμματος, για να φτάσουμε να το συζητάμε ακόμη; Γιατί χάνουμε θέσεις στο μαζικό κίνημα που κερδίσαμε με κόπο τα προηγούμενα χρόνια;

Πιο συγκεκριμένα: Οι Θέσεις, παρότι επισημαίνουν, δεν βλέπουν το γεγονός ότι η εκλογή Τραμπ στην κυβέρνηση των ΗΠΑ, της πιο επικίνδυνης, ισχυρής και ταυτόχρονα αρρωστημένης καπιταλιστικής χώρας του πλανήτη, σηματοδοτεί το **πέρασμα σε μια άλλη, ουσιαστικά αντιδραστικότερη πολιτική κατάσταση**, στα πλαίσια της γενικότερης εποχής του ολοκληρωτικού καπιταλισμού, την οποία οφείλουμε να προσδιορίσουμε. Παρά τις κάποιες φραστικές εκτιμήσεις, υποτιμούν το γεγονός ότι η άνοδος του πολύμορφου ακροδεξιού, εθνικιστικού και νεοφασιστικού ρεύματος στις ΗΠΑ δεν αποτελεί μια απλή “παραλλαγή” ή ένα “διαφορετικό μείγμα” -όπως αναφέρεται- της νεοφιλελεύθερης στρατηγικής του κεφαλαίου.

Η τάση αυτή αποτελεί μια **διαφορετική**, πολύ πιο επιθετική και πολεμική στρατηγική απέναντι στο εργατικό κίνημα, τους λαούς, τις γυναίκες, την επιστήμη, το περιβάλλον, τα πιο αδύναμα έθνη και τις άλλες ανταγωνιστικές καπιταλιστικές χώρες. Εξ ου και η πολιτική αποκλεισμού του Ιράν, το νέο εμπάργκο στην Κούβα, οι εξελίξεις στη Μέση και Άπω Ανατολή, η αποχώρηση από τις συμφωνίες για το κλίμα και την ΤΤΙΡ, η ακροδεξιά και παρακκμακή ρητορική, οι ανοιχτές απειλές και οι προετοιμασίες πολέμου.

Οι Θέσεις, ενώ επισημαίνουν τον κλονισμό της παγκόσμιας ηγεμονίας των ΗΠΑ, δείχνουν να υποτιμούν τον αγώνα μέχρι θανάτου για να την ανακτήσουν, στηριγμένες στην καθολική στρατιωτική υπεροπλία του αμερικανικού ιμπεριαλισμού. Χρειάζεται να αναδειχθεί περισσότερο το γεγονός ότι οι ΗΠΑ αντιπροσωπεύουν τον **“υπ’ αριθμόν ένα” κίνδυνο** για τον πλανήτη, χωρίς, βεβαίως, να υποτάσσεται το κίνημα στην ΕΕ, στον κοσμοπολιτισμό ή στις άλλες μικρότερες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις.

Υποβαθμίζουν επίσης την **επικίνδυνη δυναμική των αστικών εθνικών και περιφερειακών ανταγωνισμών**. Την αντιμετωπίζουν ως μια “κλιμάκωση” της προηγούμενης πορείας. Κι αυτό γιατί υποβόσκει η αντίληψη της όξυνσης μεν των ανταγωνισμών στη νέα εποχή αλλά και του ελέγχου τους τελικά από τα αστικά επιτελεία.

Αυτό συμβαίνει εξ αιτίας της απολυτότητας με την οποία αντιμετωπίζονται τα πολυεθνικά πολυκλαδικά μονοπώλια και η καπιταλιστική διεθνοποίηση. Δεν συνειδητοποιείται πως στους τωρινούς και κυρίως στους πολύ πιο επικίνδυνους, αuriανούς πολέμους δεν θα αντιπαρατεθούν κάποιοι άυλοι στρατοί της Microsoft και της Huawei, αλλά οι υπαρκτοί στρατοί των ΗΠΑ, της Κίνας ή της Ρωσίας, των κρατών και των περιφερειακών ολοκληρώσεων (ΝΑΤΟ, ευρωστρατός κ.α.). Έτσι, οι Θέσεις, παρ’ ότι έφεραν τυπικά το ζήτημα του πολέμου “σε πρώτο πλάνο”, δεν μπορούν να δουν το βαθύτερο περιεχόμενο και τον υπαρκτό πλέον κίνδυνο των **παγκόσμιων πολεμικών αναμετρήσεων** που προετοιμάζονται.

Πίσω από αυτή την υποβάθμιση βρίσκεται η μη επαρκής θεωρητική προσέγγιση της σχέσης ανάμεσα στο μονοπώλιο και το πολυεθνικό πολυκλαδικό μονοπώλιο. Το πολυκλαδικό πολυεθνικό μονοπώλιο δεν καταργεί τον εθνικό ανταγωνισμό, όπως δείχνει και η κυρίαρχη, αστική πλευρά του Brexit. Τον ανεβάζει σε νέο, ποιοτικό επίπεδο, όπως τηρουμένων των αναλογιών, το μονοπώλιο, καταργώντας τον “ελεύθερο” ανταγωνισμό, τον ανέβασε σε επίπεδο.

Πίσω από αυτή την υποβάθμιση βρίσκεται επίσης η μη επίγνωση πως ο ανταγωνισμός αποτελεί αιώνιο νόμο του καπιταλισμού και μάλιστα, όχι μόνον ανάμεσα σε διαφορετικές τάξεις (που είναι το καθοριστικό)

αλλά και ανάμεσα σε αστικά έθνη και ολοκληρώσεις, σε τμήματα της ίδιας της αστικής τάξης, ανάμεσα σε διαφορετικούς μονοπωλιακούς κλάδους, αλλά και στο εσωτερικό του ίδιου κλάδου.

2. Πολιτικός ετεροπροσδιορισμός κυρίως, αδυναμία πολιτικής για συγκέντρωση δυνάμεων

Το δεύτερο χαρακτηριστικό των θέσεων είναι ο ετεροπροσδιορισμός σε σχέση με τις άλλες δυνάμεις της Αριστεράς, που αναπτύσσεται ήδη στην πρακτική του NAP. Πηγή αυτού του προβλήματος είναι η **ουσία της μετωπικής πολιτικής**. Οι θέσεις αποδέχονται τη θεωρία της ποιοτικής μετεξέλιξης του μετώπου, καθώς η ταξική πάλη προχωρά με άλματα και ασυνέχειες (από αντικαπιταλιστικό μετεξελίσσεται σε επαναστατικό και από επαναστατικό σε κομμουνιστικό, με τη συμμετοχή και ηγεμονική παρουσία ανάλογων κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων).

Αλλά στο δια ταύτα και στην ουσία, ταυτίζουν σχεδόν το αντικαπιταλιστικό με το επαναστατικό μέτωπο. Με αποτέλεσμα να δημιουργούνται ομάδες προβλημάτων: Αποξένωση από τα πλατιά εργατολαϊκά στρώματα που δεν ακολουθούν ακόμη τις ιδέες μας. Αρνητισμός και φοβία απέναντι στις άλλες μαχόμενες δυνάμεις της Αριστεράς και του κινήματος. Αντιμέτωπιση του κινδύνου του μικροαστικού “οπορτουνισμού” με τον επίσης μικροαστικό “σεχταρισμό”. Έτσι, όμως, κινδυνεύει να ακυρωθεί στην πράξη η σωστή (αλλά καθυστερημένη) στροφή στην πάλη για “ψωμί - δουλειά - δημοκρατία - ειρήνη”, την οποία υιοθετούν οι θέσεις ως σημερινό, συγκεκριμένο περιεχόμενο της αντικαπιταλιστικής ανατροπής (που επίσης αντιμετωπίστηκε ως “υποβάθμιση του αντικαπιταλιστικού προγράμματος”, όταν τέθηκε πριν τρία χρόνια).

Η πολιτική σχεδόν ταύτισης του αντικαπιταλιστικού με το επαναστατικό μέτωπο, ο αρνητισμός και ετεροπροσδιορισμός, ως άποψη και πρακτική, ενυπήρχε στο NAP από παλιά (π.χ. διαφωνία για την ίδρυση της ANΤΑΡΣΥΑ), αλλά δυνάμωσε στις συνθήκες της υποχώρησης μετά το 2012 - '13 και εντάθηκε μετά το δημοψήφισμα, την ήττα και τις εκλογές του 2015. **Η σημερινή κατεύθυνση είναι προϊόν της υποχώρησης και της ήττας του κινήματος. Δεν συνιστά υπέρβασή τους.**

Αυτή η κατεύθυνση, παρά τις προθέσεις και τις κατά καιρούς προειδοποιήσεις, οδηγούν τελικά στην ενίσχυση και ηγεμονία άλλων αριστερών, μη επαναστατικών προγραμμάτων, μετώπων και δυνάμεων σε βάρος των επαναστατικών - αντικαπιταλιστικών. Κυρίως, συμβάλλουν περαιτέρω στην υπαρκτή αδυναμία συγκέντρωσης δυνάμεων και μάχης -παρά τη φραστική αποδοχή της- σε συνδικάτα, συλλόγους, στο κίνημα, αλλά και στην πολιτική σφαίρα. Και μάλιστα, σε συνθήκες που εγκυμονούν γρήγορες εναλλαγές είτε προς ακροδεξιές, νεοφασιστικές και πολεμικές καταστάσεις, είτε προς ριζοσπαστικές εργατολαϊκές εκρήξεις, ακόμη και επαναστατικές καταστάσεις, και στη χώρα μας.

Σε συνθήκες έντασης της επίθεσης του αστικού, ευρωμνημονιακού καθεστώτος (συνεδριακός όρος που αφαιρέθηκε χωρίς εξηγήσεις από τις θέσεις) και της επιτροπείας των δανειστών, αποσάθρωσης της λαϊκής βάσης του ΣΥΡΙΖΑ, απογοήτευσης και κατακερματισμού της μαχόμενης Αριστεράς, αλλά και δυνητικών κοινωνικών εκρήξεων, αυτό που έχει ανάγκη το εργατικό και λαϊκό κίνημα είναι μια **θετική και μετωπική πρόσκληση** κοινής πάλης πάνω σε ένα σαφές, ηγεμονικό και ενωτικό πρόγραμμα τακτικής. Για μια **βαθιά ανάσα** των αριστερών και του κόσμου της εργασίας. Για την αναχαίτιση και αποτροπή των θανατηφόρων κινδύνων. Για ρήγματα και κατακτήσεις, για μια ριζοσπαστική και αντικαπιταλιστική ανατροπή της επίθεσης του κεφαλαίου.

Η πλευρά της κατεύθυνσης των θέσεων που επισημάναμε, **έχει ήδη δοκιμαστεί με αρνητικά αποτελέσματα**. Τα σημάδια προειδοποίησης είναι εδώ και είναι κάτι παραπάνω από ανησυχητικά (ΠΣΟ ANΤΑΡΣΥΑ, αδυναμία συσπείρωσης στην “Πρωτοβουλία Συντονισμού Σωματείων, πτώση σε εκλογές δασκάλων, ΟΤΑ, φοιτητών κ.α.). Δεν μπορούν να καλυφθούν με εκτιμήσεις του τύπου “αναντίστοιχα με τις ανάγκες και τις δυνατότητες”, με την εναπόθεση των ευθυνών στον κάθε φορά “αρνητικό αντικειμενικό συσχετισμό” και με επιθέσεις στις (υπαρκτές και ανύπαρκτες) ευθύνες των άλλων απόψεων και σχεδίων.

Αντίθετα, όπου οι αγωνιστές του NAP και της ANΤΑΡΣΥΑ, χωρίς να απεμπολούν την αυτοτέλειά τους, κινήθηκαν σε ενωτική κατεύθυνση συγκέντρωσης δυνάμεων πάνω σε ένα ταξικό πρόγραμμα πάλης, με οπτική μετωπικής κοινής δράσης όλης της μαχόμενης Αριστεράς, παρά υπαρκτές αντιφάσεις, εμφανίστηκαν σημαντικές επιτυχίες (π.χ., διαδηλώσεις κατά φασισμού – πολέμου και ενάντια στην ΕΕ, σημαντικές θετικές μετατοπίσεις δυνάμεων, εκλογές σε διάφορα σωματεία, συλλόγους). Οι Θέσεις όμως, **αντί να γενικεύουν σε πολιτική γραμμή τις μικρές επιτυχίες, γενικεύουν τις σαφώς μεγαλύτερες αποτυχίες.**

Η πλειοψηφία της ΠΕ δείχνει ότι δεν λαμβάνει τα ανησυχητικά μηνύματα. Ότι κλείνει τα μάτια. Φαίνεται να στέκεται με μια κάποια αυταρέσκεια σε έναν φανταστικό κόσμο επιτυχιών συνεχίζοντας στην κατεύθυνση της προηγούμενης τακτικής. Έτσι όμως δεν θα αντιστρέψουμε αλλά θα ενισχύσουμε τις τάσεις απόσπασης του προγράμματος πάλης και απομόνωσης του NAP και της ANΤΑΡΣΥΑ από τις μάζες, τη δοκιμαζόμενη εργατική τάξη, τις αγωνίες και τις ανάγκες των πιο φτωχών στρωμάτων και της νεολαίας.

Η νέα κατάσταση απαιτεί δημιουργική ανάπτυξη των κατακτήσεων μας, απαιτεί κυρίως ποιοτικές αλλαγές στη στρατηγική και πολιτική του NAP και της ANΤΑΡΣΥΑ προκειμένου τα πράγματα **να πάνε όντως αλλιώς και νικηφόρα.**

3. Ορισμένα λαθεμένα συμπεράσματα από τις συγκλονιστικές εμπειρίες

Το τρίτο χαρακτηριστικό είναι ότι οι Θέσεις αντλούν κυρίως λαθεμένα συμπεράσματα, παρά κάποιες σωστές πλευρές, από τις μεγάλες εμπειρίες του κινήματος την τελευταία εφταετία, την έξαρση και υποχώρησή του, από την άνοδο, ενσωμάτωση και διάσπαση του ΣΥΡΙΖΑ, από το δημοψήφισμα κ.α. Περισσότερο επιχειρούν να επιβεβαιώσουν τη σημερινή, κατά βάση λαθεμένη τακτική, να απαντήσουν στις άλλες απόψεις, παρά να διδαχτούμε όλοι από τις θετικές και αρνητικές εμπειρίες, από τα σωστά και τα λάθη μας, από τα **πραγματικά γεγονότα.**

Στην ουσία, η οπτική τους διακατέχεται από μια ανομολόγητη αντίληψη ότι η γραμμή που ηγεμόνευσε στο NAP, το 2008 – ‘09 (την οποία υπερψήφισαν οι περισσότεροι από τους συντρόφους που υποστηρίζουν τις Θέσεις), ήταν **“δεξιά απόκλιση”**. Αντί να δούμε τις βαθύτερες ανεπάρκειες και αδυναμίες μας, αντιμετωπίζεται ως “δεξιά” μια γραμμή που οδήγησε στο αίτημα της “αντικαπιταλιστικής ανατροπής” και στο αντίστοιχο πρόγραμμα πάλης απέναντι στην κρίση και την αστική επίθεση. Που οδήγησε στις **όποιες, καθόλου ασήμαντες επιτυχίες** που σημειώθηκαν, όπως η δημιουργία της ANΤΑΡΣΥΑ, ο μαζικός Συντονισμός Σωματείων, τα πετυχημένα περιφερειακά και δημοτικά σχήματα κ.α.

Κάτω από αυτή την οπτική, επιχειρείται μια **κατ’ όνομα** “αριστερή στροφή” και “αυτοκριτική διόρθωση”, μέσα από τη διαρκή (και αποτυχημένη) επίκληση της επανάστασης, τη **λεκτική** σύνδεση της τακτικής με την εργατική εξουσία, χωρίς κανένα αντίκρισμα για το σημερινό μαζικό κίνημα. Αυτή η λεκτική σύνδεση τίθεται μάλιστα εκ των υστέρων ως κριτήριο και για τα συμπεράσματα από την εξεγερτική φάση του 2010 – ‘12, σαν να είχε τότε τεθεί το ζήτημα της εξουσίας στην ημερήσια διάταξη.

Το ζήτημα όμως που είχε τεθεί τότε “επί τάπητος” (και με άλλο τρόπο σήμερα) δεν ήταν φυσικά το ζήτημα της άμεσης σύνδεσης του αντικαπιταλιστικού προγράμματος με την επερχόμενη εργατική εξουσία ή με κάποια “αριστερή κυβέρνηση” ή “εξέγερση”. Ήταν το ζήτημα της ανατροπής της αστικής ευρωμνημονιακής επίθεσης και της **συγκεκριμένης, άμεσης σύνδεσής της με το αντίστοιχο εργατολαϊκό, αντικαπιταλιστικό μέτωπο**. Το μέτωπο είναι το αποφασιστικό πεδίο, η απάντηση στο “ποιος θα επιβάλει” το πρόγραμμα. Είναι το υποκείμενο της ανατροπής.

Η σύγχυση, υποτίμηση ή και άρνηση αυτής της συγκεκριμένης σύνδεσης, η περιχαράκωση του προγράμματος γύρω από την ANΤΑΡΣΥΑ ή ακόμη και το NAP, έφερε το γνωστό αλαλούμ και στην πολιτική

συμμαχιών μας τότε και σήμερα. Οδηγεί τώρα σε μια εμφανή επιστροφή στον κινηματισμό και σε μια μη διαλεκτική υποτίμηση των ορίων και των όρων παρέμβασης στο κοινοβουλευτικό πεδίο, τη στιγμή μάλιστα που αναφύονται νέες δυνατότητες και για τον πολιτικό εξωκοινοβουλευτικό αγώνα και για τον κοινοβουλευτικό.

Ως δεύτερο δεσπόζον κριτήριο για τη δράση του NAP και της ΑΝΤΑΡΣΥΑ στην προηγούμενη περίοδο τίθεται η “στάση απέναντι στον ΣΥΡΙΖΑ”. Πρόκειται για ένα σημαντικό αλλά δευτερεύον ζήτημα, γύρω από το οποίο εμφανίστηκαν **αμφίπλευρα λάθη** στην πρακτική μας και για τα οποία χρειάζεται νηφάλια και ουσιαστική αυτοκριτική εξέταση από **όλες** τις πλευρές και όχι εκατέρωθεν κραυγές επίρριψης ευθυνών.

Δεν μπορούμε όμως επουδενί να προσχωρούμε στην ισοπέδωση της ιστορίας, να μη βλέπουμε την πορεία της ταξικής πάλης και της μεταμόρφωσης των πολιτικών δυνάμεων, να μη μετράμε το γεγονός ότι 30.000 μέλη και 500.000 ψηφοφόροι του ΣΥΡΙΖΑ αποχώρησαν στη διαδικασία μετατροπής του από το κόμμα – μέτωπο του “καμιά θυσία για το ευρώ” στο σημερινό αντιδραστικό μόρφωμα του “πάση θυσία στο ευρώ”.

Σε κάθε περίπτωση, δεν ήταν, πρωτίστως, η στάση ετεροπροσδιορισμού απέναντι στον ΣΥΡΙΖΑ (ή το ΚΚΕ, τη ΛΑΕ και την αναρχία, τότε ή σήμερα) που καθόρισε και καθορίζει τις εξελίξεις στην Αριστερά, αλλά ο **βαθμός θετικής συσπειρωτικής ικανότητας** του περιεχομένου και των μορφών που πρότεινε και προτείνει το NAP και η ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Εκεί οφείλουμε να στρέψουμε την προσοχή μας. Εκεί εμφανίζεται και η μεγαλύτερη αδυναμία των Θέσεων.

4. Προγραμματική ασάφεια στη σχέση στρατηγικής και τακτικής

Το τέταρτο χαρακτηριστικό των Θέσεων είναι η προγραμματική ασάφεια. Η επανάσταση κατά κοινή ομολογία συγκροτεί μια **νέα κοινωνική και πολιτική ποιότητα** στην εξέλιξη μιας κοινωνίας. Με την επανάσταση εγκαινιάζεται η **στρατηγική**, μια πορεία αυτενέργειας, δημιουργίας και ελευθερίας. Η καθημερινότητα, η εργασία, η δημοκρατία, η ζωή η ίδια, αποκτούν άλλο νόημα, ενεργοποιούνται νέες, πρωτόγνωρες κοινωνικές δυνάμεις. Στις Θέσεις η επανάσταση εμφανίζεται να είναι **μέσα** στην τακτική (“ανώτατο σημείο” της) και την ίδια στιγμή, **μέσα** στη στρατηγική (“αφετηρία της στρατηγικής”). Έτσι όμως, υποβαθμίζεται το άλμα της επανάστασης, υποβαθμίζεται και η σημασία της τακτικής για την προσέγγισή της.

Ο παλιός, άλυτος, Γόρδιος Δεσμός του NAP (και ολόκληρου του επαναστατικού κινήματος) της σχέσης ανάμεσα στη στρατηγική και την τακτική επιχειρείται και πάλι να λυθεί με φράσεις (η επανάσταση “κρίκος σύνδεσης της τακτικής με τη στρατηγική”). Η αδυναμία αυτή οδήγησε σε μια τυπική και λαθεμένη τακτοποίηση στο κείμενο των Θέσεων: το κεφάλαιο για την επανάσταση αιωρείται **έξω** και από την τακτική, **έξω** και από την στρατηγική, ενώ έπρεπε να εντάσσεται στη διαπραγμάτευση της στρατηγικής. Η θετική ενσωμάτωση της θεωρητικής σύλληψης των “αλμάτων” ή “καμπών” προς την επανάσταση (όπως και άλλες πλευρές θεωρητικών και πολιτικών σκέψεων) γίνεται τυπικά, ενώ δεν εξηγείται τι αλλάζει σε σχέση με την προηγούμενη κριτική αυτής της πολιτικής θεωρίας ως “επαναφορά των σταδίων”.

Όλα τα παραπάνω θα ήταν ακίνδυνος βυζαντινισμός εάν δεν είχαν αρνητικές επιπτώσεις **στη δράση του σήμερα και του αύριο**. Ως πνεύμα των Θέσεων εμφανίζεται η μετατροπή του μεγάλου σκοπού της επανάστασης και του κομμουνισμού, από ζωντανό οδηγό της τακτικής, σε μια άψυχη, “διαρκώς παρούσα” υποταγή της τακτικής στα σημερινά, ακόμη περιορισμένα όρια των επαναστατικών ιδεών μας. Από μέτρο για την ανατροπή της κάθε φορά ισχύουσας κατάστασης σε μέτρο για την “αντοχή” μας μέσα στην υποχώρηση του κινήματος. Από εργαλείο συγκέντρωσης δυνάμεων για νίκες ενάντια στον αντίπαλο, σε εργαλείο πολεμικής ενάντια στις άλλες αριστερές προτάσεις. Από όπλο αυτοκριτικής της δράσης μας για

να πάμε προς τα πάνω, σε αδιέξοδη και καθηλωτική κριτική των άλλων αριστερών για να πάνε προς τα κάτω.

Έτσι, ούτε ο σκοπός της επανάστασης θα εμπνέει, ούτε ο δρόμος θα πείθει.

Οι πιο αρνητικές επιπτώσεις αυτής της οπτικής, δεν είναι κυρίως στην πολιτική συμμαχιών. Είναι πρωτίστως στο **εργατικό συνδικαλιστικό κίνημα**. Δεν είναι τυχαίο, ότι εκεί δυσκολευόμαστε περισσότερο από αλλού, παρά κάποιες μικρές επιτυχίες μας. Ότι εκεί δεν έχουμε καταφέρει να πείσουμε πλατύτερα, εκτός από λίγους συμμάχους μας.

Το NAP ουσιαστικά συνδέει στρεβλά το συνδικαλιστικό αγώνα με την πολιτική αντικαπιταλιστική πάλη. Στην πράξη, δεν γίνεται σωστά ούτε το ένα, ούτε το άλλο. Το οικονομικό πρόγραμμα πάλης ταυτίζεται σχεδόν ή δεν συνδέεται σωστά με το πολιτικό. Τα εργατικά συνδικαλιστικά σχήματα, από μαζικοί και μαχητικοί φορείς του ταξικού οικονομικού αγώνα των συνδικάτων, μετατρέπονται σε στενούς φορείς της “αντικαπιταλιστικής” πολιτικής. Τα παραπάνω οδηγούν σε έναν φετιχισμό γύρω από την “ανεξάρτητη συγκέντρωση” (που είναι ορισμένες φορές απαραίτητη, π.χ. Πρωτομαγιά, ΔΕΘ), και σε μια ανελαστικότητα γύρω από το “ανεξάρτητο κέντρο αγώνα” (από στόχος μετατρέπεται σε προϋπόθεση κοινής πάλης), που εμποδίζουν τη συγκέντρωση αγωνιστικών συνδικάτων σε συντονισμούς. Οδηγούν σε μια μόνιμη αδυναμία να πραγματοποιηθεί έστω και ένα πρακτικό βήμα στην υπόθεση μιας πανελλαδικής, ανεξάρτητης, ταξικής εργατικής κίνησης.

5. Κίνδυνος για οπισθοχώρηση και περιχαράκωση σε ένα “κόμμα παλιού τύπου”

Το πέμπτο χαρακτηριστικό των Θέσεων είναι μια τάση για οπισθοχώρηση και περιχαράκωση σε ένα κόμμα “παλιού τύπου” και, μάλιστα, στο όνομα του αναγκαίου, “νέου κομμουνιστικού προγράμματος”. Η κρίση, η ακραία φτώχεια, οι δυσκολίες της ζωής, η χρεοκοπία της σοσιαλδημοκρατίας, του ευρωκομμουνισμού και του ΣΥΡΙΖΑ, σε συνδυασμό με την κατάσταση της επαναστατικής Αριστεράς, εκτρέφουν ένα **ρεύμα “νοσταλγίας”** του χθες, των “παλιών καλών στιγμών” του κομμουνισμού. Αυτή η “νοσταλγία” επαναφέρει το πρότυπο του κόμματος που έφτασε σε εμάς μετά τις αλλεπάλληλες αρνητικές μεταμορφώσεις που υπέστη κυρίως το διάστημα 1925 - '40. Πρότυπο που λειτουργεί στη βάση ενός “δημοκρατικού συγκεντρωτισμού”, δίχως όμως το σκέλος της δημοκρατίας ή καλλίτερα με μια δημοκρατία προσαρμοσμένη στην εκάστοτε ηγεσία. Αυτή η λογική επιδρά στο NAP και όχι μόνο.

Στην ουσία τους, παρά τις προηγούμενες κατακτήσεις και την προσφορά του NAP, οι Θέσεις δεν καταφέρνουν να οικειοποιηθούν και να αναπτύξουν τα συμπεράσματα του 1ου Συνεδρίου από τη νίκη του Οκτώβρη, τις καταρρεύσεις του “υπαρκτού σοσιαλισμού” και από τη στρατηγική ήττα του κομμουνιστικού κινήματος στον προηγούμενο αιώνα. Για αυτό και εκδηλώνονται **βήματα πίσω**, πάνω στις διαπιστώσεις των προγραμματικών κενών που είχαν οι τότε επαναστάσεις, για το πώς προχωράμε μετά την επανάσταση, πάνω στην Εργατική Δημοκρατία, τα άλματα προς τον κομμουνισμό κ.α.

Από εκεί απορρέει και η πρόταση για ένα “κόμμα” ή “φορέα” που αντί να προεικονίζει με σαφήνεια τη νέα κοινωνία, εμπεριέχει το σπέρμα της επιστροφής στο παλιό “καλό” κόμμα με αντιγραφές από το “σοσιαλισμό” που κατέρρευσε, αλλά **και από τον “συγκεντρωτισμό” που βαθαίνει στον εξελισσόμενο καπιταλισμό**. Με συνέπεια, την καχυποψία και το φόβο απέναντι στις άλλες απόψεις και ρεύματα, εντός και εκτός NAP, που δυνάμωσε ανησυχητικά ειδικά τα δυο προηγούμενα χρόνια. Όμως, οι πιο γόνιμες στιγμές του κομμουνιστικού κινήματος (π.χ. περίοδος 1900 - '24) συνδέονται με το ξέσπασμα ενός ιστορικά πρωτόγνωρου κύματος ελευθερίας έκφρασης και λαϊκής κινητοποίησης.

Η εποχή μας και το εργατικό κίνημα χρειάζεται ένα **ενοποιημένο στις προγραμματικές αντιλήψεις** και για αυτό, **συνειδητά και εσωτερικά αυτο-πειθαρχούμενο** κομμουνιστικό κόμμα. Που συνθέτει - ενώνει - συγκεντρώνει τις συναγωνιστικές διαφορετικές απόψεις και δεν τις καταπιέζει - απομονώνει -

εξοβελίζει. Σε αυτή την κατεύθυνση μπορεί να οικοδομηθεί ένα **αποτελεσματικό κόμμα - δημοκρατικός ηγεμόνας** του μετώπου και του κινήματος. Το μικροαστικό, “πλουραλιστικό”, δήθεν “ελευθεριακό” κόμμα δεν είναι λύση. Όμως αυτό δεν αντιμετωπίζεται με το επίσης μικροαστικό κόμμα ενός εξωτερικού καταναγκασμού και εξουσιαστικού συγκεντρωτισμού.

Η σημερινή, άτυπη αλλά ορατή οπισθοχώρηση του NAP, από την πρώτη στη δεύτερη εκδοχή, όπως πρακτικά συμβαίνει και όπως καταγράφεται στις Θέσεις, δεν είναι μόνον έξω από την υλιστική ιστορική ερμηνεία του παρελθόντος, αλλά σηματοδοτεί την αδιέξοδη πορεία οποιουδήποτε κομμουνιστικού εγχειρήματος. Αποτελεί σίγουρο εισιτήριο ήττας.

Η ιστορία αποκαλύπτει πως η εργατική δημοκρατία, η συνειδητή πειθαρχία, το βάθος και η έκτασή τους, είναι ευθεία συνάρτηση της ποιότητας των στόχων και της αντίληψης μιας συλλογικότητας. Αυτή η δημοκρατία της ουσιαστικής και δημόσιας συζήτησης είναι ένας από τους **ουσιώδεις όρους** επανεκκίνησης ενός σύγχρονου κόμματος, μετώπου και κινήματος κοινωνικής χειραφέτησης. Αν συνεχιστεί η μέχρι τώρα πορεία θα ανάγουμε σε “εσωτερικό εχθρό”, σε φραξιονισμό “κλειστών ομαδοποιήσεων” και “παράλληλων σχεδίων και δομών”, σε “ανταγωνιστικό σχέδιο” κάθε εσωτερική ή δημόσια, ατομική ή συλλογική κριτική και έκφραση, με την «ανάλογη» φυσικά αντιμετώπιση.

Αλλά τότε, η με κάποια έπαρση αναγγελία της “μεγάλης πρωτοβουλίας” για τον “κομμουνιστικό φορέα”, κινδυνεύει να μην πείσει και συσπειρώσει πλατύτερες, σύγχρονες κομμουνιστικές δυνάμεις, αλλά να οδηγήσει σε απογοήτευση και τις δυνάμεις του NAP και της νΚΑ.

*****

Η κριτική οφείλει να εντοπίζει τις αδυναμίες, τα κενά, τα λάθη και τις αρνητικές πλευρές. Ωστόσο, δεν μπορεί και δεν πρέπει να μηδενιστεί η προσπάθεια των Θέσεων και των συντρόφων της πλειοψηφίας της ΠΕ να δοθούν απαντήσεις σε πολύ δύσκολες συνθήκες.

Το ζήτημα φυσικά δεν είναι μόνον η κριτική. Το κύριο είναι η προωθητική πρόταση. Μια τέτοια προσπάθεια χρειάζεται να γίνει και με την κατάθεση ανάλογου κειμένου **θετικής προοπτικής**.

Αθήνα 14 Ιουλίου 2017

Τα μέλη της Πολιτικής Επιτροπής: Αλέκος Αναγνωστάκης, Τάσος Κατιντσάρος, Χρήστος Καυκιάς, Πάνος Κοσμάς, Κώστας Μάρκου, Αλέξανδρος Μινωτάκης